

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

242408

ผลของการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีต่อการเกิดโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อำเภอมือเือง จังหวัดนราธิวาส

วิไลวรรณ แสงชูด

งานวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

คณะวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม ๒๕๕๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ผลของการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีต่อการเกิดโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิไลวรรณ แสงชูด

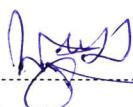
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ วิไลวรรณ แสงซูด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ล้อมพงศ์)

คณะสาขารณศาสตร อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะสาขารณศาสตร
(รองศาสตราจารย์ ดร. วสุธร ตันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม
กิจปริดาภิสุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ สาธารณสุขอำเภอเมืองนราธิวาส ตลอดจนเพื่อนเจ้าหน้าที่
สาธารณสุข ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้สาระ
นิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ สมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่บุพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและ
ประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

วิไลวรรณ แสงซูด

51923247: ส.ม. (สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ : ทันตสุขภาพ/ โรคฟันผุ/ การดูแลตนเอง/ การบริโภคอาหารรสหวาน/ นักเรียนประถม

วิไลวรรณ แสงชูด: ผลของการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีต่อการเกิดโรคฟันผุของ
นักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

(SELF DENTAL CARE AFFECTING DENTAL CARIES OF PUPILS IN PRIVATE
PRIMARY SCHOOL, MUANG DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์: ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ค.ม. 97 หน้า.

ปี พ.ศ. 2552.

โรคฟันผุเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเด็กวัยเรียน สาเหตุหนึ่งเกิดจากการดูแลทันตสุขภาพตนเอง ฉะนั้น จึงศึกษาว่า การดูแลทันตสุขภาพตนเองมีผลต่อการเกิดโรคฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 281 คน จากโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ข้อมูลเก็บด้วยการตรวจฟันผุและสัมภาษณ์นักเรียนตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น และวิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาจำนวนฟันผุจำแนกตามเพศและอายุด้วยวิธีการประมาณค่าที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และทดสอบตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุด้วยไคสแควร์และอัตราเสี่ยง (Odd Ratio) ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนมีฟันผุร้อยละ 47.7 มีดัชนีฟันผุ 1.5 ซึ่งต่อคน หรือระหว่าง 1 - 2 ซึ่งต่อคน นักเรียนชาย 1 ซึ่งต่อคนหรือระหว่าง 1 - 2 ซึ่งต่อคน และนักเรียนหญิง 2 ซึ่งต่อคนหรือระหว่าง 1 - 2 ซึ่งต่อคน นักเรียนร้อยละ 41.3 มีการดูแลทันตสุขภาพตนเองระดับปานกลาง การดูแลทันตสุขภาพตนเองของนักเรียนมีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ โดยนักเรียนชาย, มารดาจบอนุปริญญาหรือปริญญาตรี, บิดามารดามีอาชีพธุรกิจ ส่วนตัวหรืออิสระ และนักเรียนรับประทานอาหารรสหวานบ่อย ถ้านักเรียนดูแลทันตสุขภาพตนเองไม่ดีมีโอกาสเสี่ยงเกิดโรคฟันผุมากกว่านักเรียนที่ดูแลทันตสุขภาพดี 3, 2.5, 11, 13 และ 3 เท่าตามลำดับ จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนดูแลทันตสุขภาพตนเองอย่างสม่ำเสมอ

51923247: M.P.H. (MASTER OF PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: DENTAL HEALTH/ DENTAL CARIES/ SELF DENTAL CARE/

SWEETENED-FOOD CONSUMPTION/ PRIMARY SCHOOL PUPIL

WILAIWAN SAENGCHOOD: SELF DENTAL CARE AFFECTING DENTAL CARIES OF PUPILS IN PRIVATE PRIMARY SCHOOL, MUANG DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE. ADVISOR: BOONTHAM KIJPREDARBORISUTHI, M.ED. 97 P. 2009.

Caries is a problem that affects the lives of school children. One of the reasons is self care on oral health. Therefore this research was to study self care on dental health affecting the dental caries of primary school pupils in Muang district Narathiwat province. The sample was 281 pupils who were selected by randomly from pupils of private school in Prathomsuksa 5, first semester, academic year 2552. Data were collected by dental caries examination and interview the pupils with structured interview. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, determined dental caries index by gender and age with the estimate of confidence interval 95 percent and tested the self care on dental health affecting the dental caries by chi-square test with odd ratio. The findings were as follow:

The number of pupils with dental caries was 47.7 percent and caries index was 1.5 teeth per person or between 1 - 2 teeth per person at 95 percent CI. The dental caries in male pupils was 1 teeth per person or between 1 - 2 teeth per person, but in female pupils was 2 teeth per person of between 1 - 2 teeth per person. The pupils, 41.3 percent were moderate in self care on dental health. The self care on dental health of pupils affecting dental caries. The male pupils, mother finished diploma or bachelor's degree, parents were business, private of independent occupation and often eating sweetened-food, if they were not good self care on dental health to be more dental caries risk than good self care on dental health 3, 2.5, 11. 13 and 3 times respectively. As so that we should encourage their regular dental care.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
นิยามคำศัพท์.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้ความเข้าใจเรื่องทันตสุขภาพ.....	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโรคฟันผุ.....	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโรคเหงือกอักเสบ.....	18
พฤติกรรมทันตสุขภาพ.....	20
การบริโภคอาหารรสหวาน.....	36
มาตรการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับทันตกรรมป้องกัน.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
รูปแบบการวิจัย.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง.....	51
4 ผลการวิจัย.....	52
ข้อมูลส่วนบุคคล.....	52
การดูแลทันตสุขภาพตนเอง.....	54
การบริโภคอาหารรสหวาน.....	56
การเกิดโรคฟันผุของนักเรียน.....	58
การดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ.....	60
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขนาดของแปรงสีฟันจำแนกตามช่วงอายุ.....	24
2 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกตามโรงเรียน.....	51
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ.....	56
4 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามอายุ.....	56
5 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
6 จำนวนและร้อยละของบิดามารดา จำแนกตามการประกอบอาชีพ.....	58
7 จำนวนและร้อยละของนักเรียนในการดูแลทันตสุขภาพ จำแนกรายชื่อ.....	59
8 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับการดูแลทันตสุขภาพ.....	60
9 จำนวนและร้อยละของความบ่อยในการบริโภคอาหารรสหวานจำแนกรายชื่อ.....	62
10 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามระดับการบริโภคอาหารรสหวาน.....	63
11 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่มีฟันผุ จำแนกตามลักษณะฟันผุ.....	64
12 จำนวนและร้อยละของที่มีฟันผุ จำแนกตามการเกิดโรคฟันผุ.....	64
13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่มีฟันผุ จำแนกตามดัชนีฟันผุ.....	65
14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชายและหญิง ที่มีฟันผุจำแนกตามการดูแล ทันตสุขภาพตนเอง.....	66
15 จำนวนและร้อยละของนักเรียน ในการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีฟันผุจำแนกตามการ ศึกษาบิดามารดา.....	67
16 จำนวนและร้อยละของนักเรียน ในการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีฟันผุจำแนกตาม อาชีพของบิดามารดา.....	68
17 จำนวนและร้อยละของนักเรียนในการดูแลทันตสุขภาพตนเองที่มีฟันผุจำแนกตามการ การบริโภคอาหารรสหวาน.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
2 ชุดของฟันน้ำนม.....	8
3 ชุดของฟันแท้.....	10
4 โครงสร้างกายภาพฟัน.....	12
5 ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคฟันผุ.....	16
6 ความเป็นกรดค้างในคราบจุลินทรีย์.....	17
7 ลักษณะฟันผุระยะที่ 1.....	18
8 ลักษณะฟันผุระยะที่ 2.....	18
9 ลักษณะฟันผุระยะที่ 3.....	19
10 ลักษณะฟันผุระยะที่ 4.....	20
11 ลักษณะของแปรงสีฟัน.....	24
12 การแปรงฟันบน.....	26
13 การแปรงฟันล่าง.....	27
14 การแปรงฟันด้านบดเคี้ยว.....	27
15 การแปรงลิ้น.....	28
16 การใช้ไหมขัดฟัน.....	33
17 การดึงไหมขัดฟัน.....	33
18 การผ่านไหมขัดฟันเข้าที่ซอกฟัน.....	34
19 การโอบเส้นไหมขัดฟัน.....	34
20 การขยับไหมขัดฟัน.....	35
21 การขยับไหมขัดฟันในฟันซี่ที่ติดกัน.....	35
22 การตรวจฟันหน้าบนและล่าง.....	37
23 การตรวจฟันกรามบนและล่าง.....	37
24 การตรวจฟันด้านบดเคี้ยว และด้านติดลิ้น ของฟันกรามล่าง.....	38
25 การตรวจฟันด้านบดเคี้ยว และด้านเพดาน ของฟันกรามบน.....	38